

تحول در ابزارهای فشار حقوق بشری اتحادیه‌ی اروپا: مطالعه موردی مقررات نظام عمومی ترجیحات^۱

وحید قربانی

دکتری روابط بین‌الملل و مدیر گروه سیاست خارجی پژوهشکده تحقیقات راهبردی
vahid_ghorbani@hotmail.com

چکیده

نظام حقوق بشر جهانی نه تنها چهارچوب مشترک ارزش‌های اساسی و مهم اجتماعی را تعریف می‌کند، بلکه به‌عنوان نقطه مرجع برای کدها و اصول اخلاقی و استانداردهای رفتار مورد انتظار در تجارت و کسب‌وکارهای مختلف بین‌المللی نیز محسوب می‌شود. رفتارهای اتحادیه اروپا به‌عنوان یکی از بازیگران اصلی سیاسی-اقتصادی سرمایه‌داری در احترام به حقوق بشر اهمیت بنیادین دارد. اعضای این اتحادیه سابقه‌ی طولانی در استفاده از ابزارهای سیاسی و نظامی یا اقتصادی و فرهنگی بر علیه کشورها، در متقاعد کردن آن‌ها به رعایت حقوق بشر دارند. مسئله‌ی اساسی پژوهش حاضر، بررسی تحول ابزارهای فشار حقوق بشری اتحادیه‌ی اروپا و بازتاب آن بر مکانیسم نظام عمومی ترجیحات آن است. پرسش اصلی آن است که چه تحولی در ابزارهای فشار حقوق بشری اتحادیه‌ی اروپا اتفاق افتاده است؟ فرضیه‌ی پژوهش مبتنی بر آن است که هم‌زمان با دگرگونی‌ها در نظام سرمایه‌داری جهانی، فشارهای حقوق بشری اتحادیه‌ی اروپا، ماهیت اقتصاد-سیاسی گرفته؛ و این بلوک با دو ابزار زور و رضایت سعی در ترغیب کشورها به تبعیت از حقوق بشر جهانی دارند. در این راستا، اتحادیه‌ی اروپا از مکانیسم نظام عمومی ترجیحات به‌عنوان کانال رضایت‌آمیز نرم و هوشمندانه برای اعمال فشار به سایر کشورها برای پذیرش رهنمودهای نظام حقوق بشر جهانی استفاده می‌کند.

واژه‌های کلیدی: اتحادیه اروپا، حقوق بشر، نظام عمومی ترجیحات، فشار، ابزار

تاریخ دریافت: ۹۸/۱۱/۰۲ تاریخ بازبینی: ۹۸/۱۲/۰۹ تاریخ پذیرش: ۹۸/۱۲/۱۶

فصلنامه سازمان‌های بین‌المللی، سال ۴، شماره ۱، بهار ۱۳۹۹، صص ۶۵-۹۱